

SPIŠSKÝ PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I jún 2013

Mestské výbory – staré mesto, Východ ...

čítajte na strane 1–2

Alexander Schwabik – pokračovateľ rodinnej obchodníckej tradície...

čítajte na strane 2

Arthur Smith považuje Spiš už za svoj domov ...

čítajte na strane 4

BASKET MUSIC FEST 2013 ...

čítajte na strane 8

Editoriál

Jún je mesiacom očakávaní. Školáci J sa nevedia dočkať konca školského roka a my, dospelí, sa chystáme na dovolenky. Možno sa to na prvý pohľad nezdá, ale aj výber dovolenky veľa napovie o tom, akí sme ľudia. Nuž, sme veľmi rôznorodí, tak ako naše dovolenkové destinácie. Snáď sa neurazíte, keď ich rozdelím do niekoľkých skupín, s mierne prokačnými menami.

1. Chorvátski paštekarí - tých je asi najviac. Nedajú dopustiť na „slovenské“ more. Už skoro ráno si utekajú obsadiť výhodné miestečko, namastia sa krémom s ochranným faktorom aspoň 30 a vydržia si užívať ničnerobenie pri mori aj 2 týždne. K vode prichádzajú nabalení obloženými chlebíkmi a nápojmi v prenosných chladničkách. Tí mladší, hlavne dievčatá, v Chorvátsku občas podľahnú letným láskam a tí skúsenejší milujú večerné prechádzky pri mori, alebo bujaré večery za asistencie privezených plechoviek piva, či slivovice. Aspoň raz za pobyt si doprajú v miestnej reštaurácii aj grilovanú rybu.

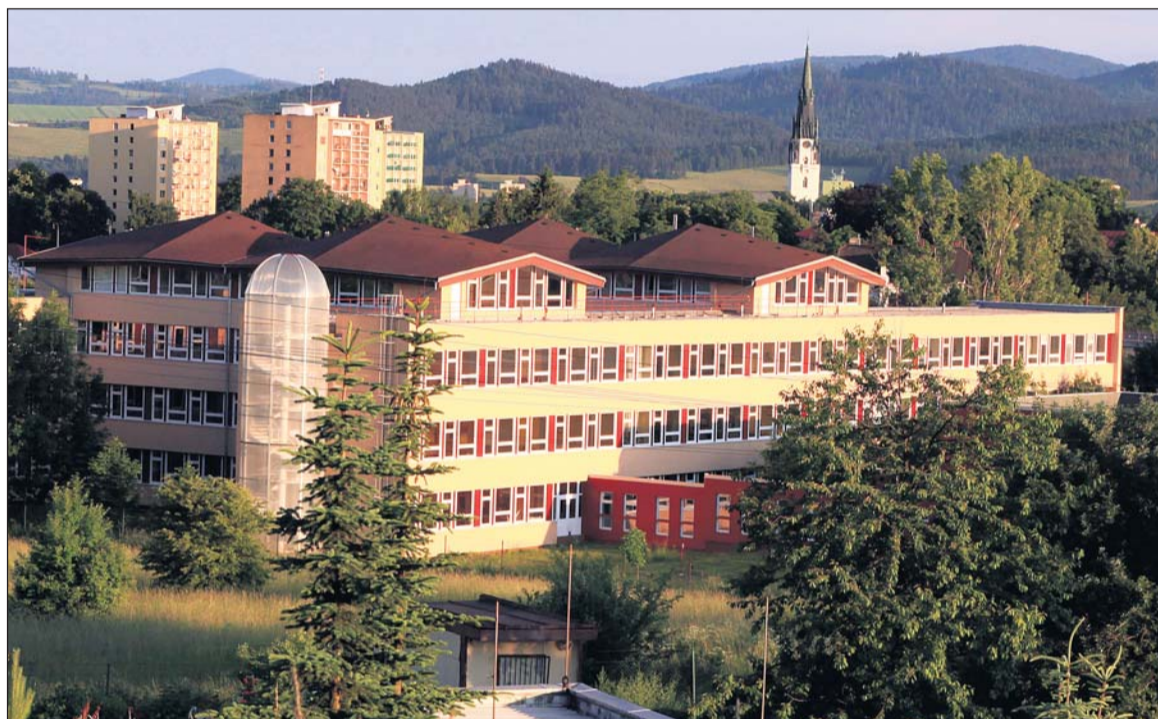
2. Nevypočítateľní improvizátori. Do poslednej chvíle nevedia kedy a ani kam na dovolenku pôjdu. Nechajú sa ovplyvniť priateľmi, ale hlavne ponukami typu last moment a last minute. Nezvyknú cestovať každý rok na rovnaké miesta a tak aj počas dovoleniek poznávajú svet. Významnou súčasťou ich batožiny sú fotoaparáty, ktoré kfmia zábermi pri tých najzaujímavejších miestach - na ľavých, pod Etnou, pri pyramidách, či z potápania.

3. Suchozemskí bádatelia. Týchto ľudí prímorská atmosféra otravuje. Chcú využiť čas dovolenky na poznávanie a aktívny oddych. Časť z nich najviac osloví ruch veľkomiest - Rím, Barcelona, Paríž. Druhá časť má radšej krásnu krajinu a nezvyčajné destinácie. Láka ich Ďaleký východ, Škandinávia, Alpy apod. Na dovolenke chcú dať zabrat všetkým svojim zmyslom. Neznáme miesta chcú vidieť, cítiť, počuť, ale si ju aj ohmatať.

4. Chalupári z malty. Nielen kvôli nedostatku financií si mnohí dokážu najlepšie oddýchnuť doma, alebo na chate a často aj v poriadnom pracovnom nasadení. Z dovolenky si priniesú mozole, ale aj pocity, že opäť zveládili svoj majetok.

Určite existujú aj ďalšie typy dovolenkárov. Nebolo mojou ambíciou vytvoriť dokonalé psychologické profily týchto ľudí. Chcel som vás len všetkých trochu nabudiť na chvíľu, na ktoré sa väčšina z nás teší celý rok. Tak peknú a bezproblémovú dovolenku všetkým Novovešťanom praje váš Patriot.

Právomoci samosprávneho kraja - ŠKOLSTVO

Na Slovensku je to občas neuveriteľne komplikované. Už sa asi nedozvieme, čo vírilo v hlavách tých, ktorí rozhodli o rozdelení kompetencií v oblasti školstva. Poznáme len výsledok, ktorý je už niekoľko rokov realitou.

Jasle, škôlky a základné školy majú na starosti mestá a obce. Stredné školy riadia samosprávne kraje. Vysoké školy a univerzity má v kompetencii Ministerstvo školstva.

Aj keď sa pozrieme na organizáciu a starostlivosť o stredné školy, môžeme povedať: Nie je to zlé, ale určite ešte je, čo zlepšovať. Nikto neočakáva, že sa napr. budovy, v ktorých školy sídlia,

zmenia šmahom ruky na najmodernejšie vybavené inštitúcie, ale aspoň o kúsok väčšiu starostlivosť by si určite zaslúžili. V prvom rade už dávno mali mať všetky stredné školy v našom meste plastové okná a dvere. Aj fasády niektorých si ešte pamätajú časy budovania komunizmu.

Je pravdou, že za výzor a vybavenie môžu v dobrom i v zlom aj ich riaditelia.

Asi nie je prekvapením, že mnohí z nich sú členmi politických strán. Nik netvrdí, že v riaditeľskom kresle stredných škôl by mali sedieť vedecké kapacity, ale rozdávať ich ako trafiky za politickú vernosť, nás vracia do dôb vlády jednej strany.

Nebolo by spravodlivé naše školy kritizovať. Gymnázium na Školskej je, vďaka svojej oranžovej farbe, nepre-

hľaditeľné. Riaditeľovi sa podarilo vymeniť staré okná za plastové, futbalové ihrisko s umelým trávnikom je asi najlepším v meste. Nie div, že o žiakov škola núdzu nemá. A to aj preto, že nároky na nich škola poriadne znížila. Nebolo by správne, keby sa na Gymnázium dostali iba čistí jednotkari, alebo vyznamenaní žiaci, ale trojkárom a štvorkárom zo základných škôl by viac pristali školy odborné. Nie preto, že sú horší, ale preto, že všeobecné vzdelávanie im nevoňalo ani pred prechodom na Gymnázium.

Palec hore si zaslúži Technická akadémia (bývalá strojnica priemyslovka). Dokázali tam vybaviť odborné učebne na vysokej úrovni. Stále viac sa osvedčuje aj odborná spolupráca s Embracom. Vzhľadom na vývoj slovenského hospodárstva, strojárski odborníci by nemali mať veľké problémy pri hľadaní si zamestnania. 100-ročná budova školy by si ale úpravy zaslúžila. Konečne sa podarilo zabezpečiť výmenu okien a na rad by mohla prísť opadáajúca omietka.

pokračovanie na str. 2

Foto: internet

Miss Spiša 2013

Michaela Čechová z Gelnice sa bude môcť najbližších 12 mesiacov používať titul Miss Spiša, ale ako roduverní Spišiaci hovoria „Najšumnejšia dzifka v našom kraji“. Patriot jej blahoželá a so štipkou smútku konštatuje: „Škoda,

že sa vo finále neobjavila ani jedna Novovešťanka“. Veď krásnych dievčat určite každý z nás stretáva v meste denne viac než dost. A my nepotrebuje ani šerpus nápisom, aby sme vedeli, že sú najkrajšie. **-leb-**

Mestské výbory - STARÉ MESTO - VÝCHOD

Predstavte si mesto ako chutnú tortu. Nakrájate ju na niekoľko kúskov - tak nejako rozdelili Spišskú Novú Ves na jednotlivé mestské časti. V každom z nich pracuje aj mestský výbor, ktorého úlohou je byť čo najbližšie občanom. Poznávať ich potreby a tie potom predostierať poslancom Mestského zastupiteľstva i vedeniu Mestského úradu. Z imaginárnej torty si dnes vyberám kúsok s menom Staré mesto - východ.

Táto mestská časť je veľmi rôznorodá, sú v nej rodinné domy, bytové domy (z päťdesiatych rokov aj z 90-tych). Súčasťou je aj časť centra mesta - Zimná ulica, Radničné námestie. Patrí do neho aj priemyselný park, nákupné centrum, futbalový štadión, ale aj Podskala a Hájik.

A rôznorodé sú aj radosti a starosti obyvateľov tejto časti Starého mesta. Jeho Mestský výbor, paradoxne, vedie

pokračovanie na str. 2

Právomoci samosprávneho kraja - školstvo

pokračovanie zo str. 1

Kontinuitu sa snažia udržať drevárska priemyslovka či Hotelová akadémia. A darí sa im to. Majú svoje meno na trhu škôl a poľahkivo si ho obhajujú.

Viac záujmu samosprávneho kraja by si zaslúžilo Gymnázium na Javorovej ulici. Vsádza na výuku jazykov, aj bilin-guálne štúdium - nadstavbu, ktorú žiaci v budúcnosti určite ocenia.

Samosprávny kraj sa rozhodol na školstve šetriť. Doplatilo na to bývalá banícka priemyslovka. Škola s dlhoročnou tradíciou sa najprv sťahovala z námestia do nových priestorov, aby sa nakoniec spojila s bývalým stavebným učilišom. Poslanci nevyočuli protesty žiakov, učiteľov, ani rodičov. Padla jedna z tradícií, na ktorú boli Novovešťania roky

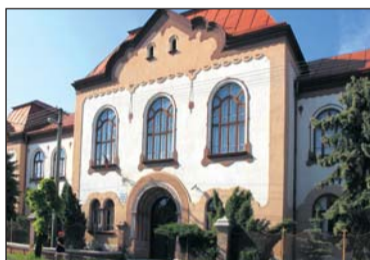

hrdí. Úsporné spájanie postihlo aj obchodnú akadémiu a poľnohospodársku školu. Mnohé školy v posledných rokoch niekoľkokrát menili aj svoje názvy. To je dôkazom, že oblasti školstva by koncepcijnejšia práca neškodila.

Investície do škôl sú investíciami do na-

ších detí a tak aj investíciami do našej budúcnosti. A tá si zaslúži viac pozornosti. Nežiadame zázraky, ale s pomocou eurofondov by mohli a určite aj mali stredné školy vyzeráť krajšie zvonku aj zvnútra.

- leb -

Mestské výbory - VÝCHOD

pokračovanie zo str. 1

najmladší spišskonovoveský poslanec - Tomáš Hamráček. Spolu s ním, ale aj obyvateľmi tejto mestskej časti som hovoril o plusoch, aj mínusoch časti Staré mesto - Východ. „Je to časť mesta, kde sa za posledné roky najviac investovalo: priemyselná zóna, výstavba parkovacích plôch, rekonštrukcia časti Zimnej ulice, rekonštrukcia cesty - Mlynská ulica, vrátane kruhovej križovatky apod. to sú iba tie najväčšie investičné akcie,“ vymenúva Tomáš. A dodáva: „Aj tento rok sa pripravuje komplexná rekonštrukcia časti cesty na Rázusovej ulici.“

Obyvatelia niektorých častí Starého mesta ale vedia, kde ich „tlačí topánka“. Nárokom hustnejšej premávky a stále väčšieho počtu áut už staré cesty nestačia.

„Neúnosná situácia je na Baníckej ulici. Parkovanie pozdĺžne takmer úplne vylučuje zimnú údržbu. Problémom je aj takmer neexistujúca obslužná komunikácia za Zimnou ulicou. Na kraji našej mestskej časti je hanbou pozemok na Elektrárenskej ul. (bývalá konzervárň - Mäsospis). Chýbajúce parkoviská medzi bytovkami, prepádajúce sa cesty postavené na bývalých zadných traktach meštánskych domoch“ také sú najčastejšie sťažnosti obyvateľov. Veľkou výzvou sú aj tzv. domy duchov v tejto časti mesta. Stokrát položené otázky o využití bývalých objektov kasární, pôrodnice, či ľudovej školy umenia zatiaľ nepoznajú odpovede. Aj tu majú ľudia svoju silu. Čím častejšie a aktívnejšie sa budú pýtať a týmto aj bojovať za svoju mestskú časť, tým skôr sa dočkajú odpovedí a pod ich tlakom možno aj nápravy. Rozvoj tejto mestskej časti potrebuje previazanosť na históriu, t. z. pamäť starších občanov, ako aj nový - moderný pohľad na problémy a výzvy, a tento prístup zosobňuje predseda Mestského výboru Tomáš Hamráček.

V jeho slovách prevláda optimizmus: „Mestská časť staré mesto - východ má veľký potenciál na rozvoj. Areál bývalých kasární, či už zmenený pozemok na Elektrárenskej či budova bývalej pôrodnice dávajú možnosť zrealizovať niečo zaujímavé a verím, že aj prospešné pre všetkých občanov mesta.“ A tieto slová dvakrát podčiarkujem aj ja.

Rastislav Javorský

Šuška

Vopred priznávam, že táto šuška je skôr výmyslom, science, fiction, ako niečo, o čom sa v kuloároch vážne hovorí. Bude na brazílsku tému. Veď najviac Brazílčanov na meter štvorcový v rámci Slovenska žije určite v našom meste.

Aj preto zaznamenala Spišská Nová Ves významnú spoločenskú udalosť. Mohla privítať na svojej pôde veľvyslankyňu Brazílskej federatívnej republiky na Slovensku, pani Susan Kleebank. Veľký kladný bod pre všetkých Novovešťanov. Veď zanechať dobrý dojem je to, čo ovládame dokonale. Aj vďaka krásam, ktoré nám vo

forme námestia, zanechali naši predkovia. Viac než dobrý dojem zanechali aj Brazílčania v Spišskej Novej Vsi. Presnejšie povedané, zanechali nám tu Embraco (nie darovali), fabriku, ktorá už roky drží zamestnanosť a s ňou aj životnú úroveň Novovešťanov na prijateľnej úrovni. Aj vďaka Embracu sa o našom meste hovorí v dobrom na celom Slovensku i za jeho hranicami. Len pred niekoľkými dňami udelili Embracu cenu „Zodpovedná veľká firma roka 2012“ - za nediskriminačný a nekorupčný prístup k biznisu, založený narovnosť šancí, dobrovoľnícke aktivity a spoluprácu so školami v regióne. Inak povedané, je to firma, ktorá najviac pomáha regiónu, v ktorom

zarába a má najlepší prístup k svojim zamestnancom.

A teraz tá fikcia. Alebo pranie? Brazília je krajina samby a futbalu. Žiaľ, takmer rovnaký vzťah k sambe ako k futbale začínajú mať aj Novovešťania. Čo znamená, že baví iba zopár jedincov. V prípade ohnivého tance to znamená, že záujem o neho rastie. V prípade futbalu to znamená potrebu resuscitácie. Kedysi šport č. 1 sa na začiatku jari ocitol na pokraji útesu. Mesto ho jednorázovo zachránilo. Čo bude so spišskonovoveským futbalom ďalej? Tento horúci zemiak necháme v rukách kompetentných. Ale pár brazílskych futbalistov by mu určite pomohlo.

-le-

ZNÁMI NEZNÁMI NOVOVEŠŤANIA

Alexander Schwabik je pokračovateľ rodinnej obchodníckej tradície v meste

Miestny podnikateľ Alexander Schwabik má v centre Spišskej drogériu a predajňu bicyklov. Rozhodol sa pokračovať v rodinnej obchodníckej tradícii svojho praotca. Swabikova drogéria s parfémami sa ako jediná predajňa v meste udržala dodnes, ešte z čias pred komunizmom.

Novovešťan Alexander Schwabik už ako malý chlapec miloval bicykle. Práve kvôli cyklistike sa veľa naces-toval po celom Československu. Cesto-val rád, ale rovnako rád sa do rodnej Spišskej stále rád vracal.

Už podľa mena je jasné, že Schwabi-kovi predkovia mali nemecké korene.

„Patrili ku Karpatským Nemcom, z čoho vyplývala aj dvojazyčná výchova,“ spomína muž, ktorého rodina je so Spišskou Novou Vsou doslova zraštená. Sympatický, takmer päťdesiatnik, sa netají tým, že odmalička prechovával blízky vzťah k nemeckej menšine: „Ešte v čase totality sme udržiavali písomný kontakt s našimi vzdialenými príbuznými, tiež Karpatskými Nemcami zo Spiša, ktorí boli po 2. svetovej vojne násilne vysťahovaní do západnej časti Nemecka.“ Aj preto je dnes Alexander členom Karpatsko-nemeckého spolku v Spišskej Novej Vsi.

Popri sympatiách s nemeckou menšinou, sa vždy cítil ako novoveský patriot. Tradičný, konzervatívny, zakladajúci si na morálnych hodnotách a úcte k iným ľuďom. „Vrúcnejší vzťah prechovávam k minulosti. Spišská Nová Ves, ako aj celý Spiš bol viac národnostný - Slováci, Nemci, Maďari, Židia a Cigáni žili v našom meste v zhode, bez konfliktov. Každý vedel kam patrí. Dnes je to trochu iné. Príklad patriotizmu si môžem brať od môjho otca, ktorý vedel, že bude celý život prenasledovaný ako bývalý politický väzeň, a aj napriek tomu ostal v Spišskej Novej Vsi až do smrti,“ ozrejmil korene svojho patriotizmu.

V dome na Zimnej, kde dnes pán Schwabik podniká, žila podľa archívnych dokumentov rodina SCHWABIK už od roku 1799. O viac ako sto rokov, v roku 1902, v tom istom dome založil predajňu so zmiešaným tovarom a farbami Alexandrov prastarý otec Stefan Schwabik. „Cítil som to ako povinnosť, pokračovať v rodinnej obchodníckej tradícii. Podnikat som začal v roku 1993 za pomoci mojej manželky Ivety a morálnej podpory starej mamy. Sme jediná predajňa

z predkomunistických časov, ktorá stále pretrváva,“ prezradil.

Aj keď sa mu príroda, poloha mesta aj námestie v Spišskej páči, s podnikaním je to už vraj trochu horšie. „Obrazne povedané, ťažko sa nám tu „dýcha“. Chýba tu viac slobody a voľnosti a v určitých oblastiach sa nedá prehliadnuť ani korupcia. S majetkom mesta sa po revolúcii zaobchádzalo veľmi nešetrne. Na námestí sa rozdávali domy a pozemky za symbolické ceny osobám blízkym vládnyim politickým stranám. Myslím si, že vedenie mesta by mohlo domácim novoveským podnikateľom trochu viac pomáhať, hlavne s oživovaním centra. Človek, ktorý odvádza dane, sa predsa len trochu zamýšľa, komu a prečo ich platí,“ poťažkal si. Keby mal Alexander čarovný prútik, určite by zmenil stav miestnych chodníkov, parkov, ciest, kvalitu zrekonštruovanej Zimnej ulice, špinu a hlavne železničnú stanicu.

Alexander bude tento rok oslavovať 50-te narodeniny. So svojou manželkou má 5 krásnych detí- Bruna, Ulriku, Johanna, Armina a Heidi. „Dúfam, že z nich bude niekto pokračovať v tejto našej rodinnej obchodníckej tradícii,“ vyznal sa. Želal by si najmä, aby z jeho detí vyrástli čestní ľudia. „Aby sme ako kresťanská rodina dávali dobrý príklad našim spoluobyvateľom,“ uzavrel náš rozhovor. A my si prajeme, aby takýchto ľudí žilo v našom meste čo najviac.

(sim)

V novom lanovom parku sa zahráte na Tarzanov

Ak si chcete vyskúšať ako sa asi cítil Tarzan, prid'ite si zaliezť pomedzi koruny stromov do nového lanového parku. Nová atrakcia, takzvaný Monkeyland je v Madaras parku k dispozícii hlavne deťom od začiatku júna.

Leto je na podobné radovánky ako stvorené. Opičia krajina, čo je prekladom názvu Monkeyland, je zábavisko pre deti aj dospelých. Vyžaduje mrštnosť a silu a tak môže pomôcť zohdiť aj nejaké to kilečko. O bezpečnosť svoju, ani svojich ratolesť sa nemusíte báť. Zaistení ste nekonečným lanom. Novoveský Monkeyland je momentálne najnovší a najbezpečnejší lanový park na Slovensku.

K dispozícii sú štyri rôzne okruhy s celkovou dĺžkou 500 metrov. Pre tých najmenších je vhodný okruh so siedmimi prekážkami vo výške meter nad zemou. Dospelí si môžu zaliezť vo výške tri až štyri metre nad zemou a zdolať musia približne 26 prekážok zavesených medzi stromami. Do rekreačno-špor-

ového parku si prišla zaliezť aj 11-ročná Veronika. „Je tu perfíš zábava, prišla som tu s mamkou. Chodila som medzi stromami po lanách. Trošku som sa bála, ale zvládla som to. Mám z toho radosť, prekonala som totiž samú seba,“ prezradila sympatická mladá slečna.

Nový lanový park bude k dispozícii lozeniachtivým návštevníkom od apríla do októbra. Stál 40 000 eur. Samotné lezenie trvá od 30 minút do 1 hodiny. A buďte si istí, že taký opičinec doma, ani v blízkom okolí nenájdete. Možno to pomôže aj tým, ktorým už všetko lezie na nervy. Polozíte si, odreagujete sa, dáte si banán a všetko bude v poriadku. A ak sa vám chce, môžete sa potom ísť pozrieť na skutočné opice do susednej Zoolologickej záhrady. (sim)

Dedo Mikuláš, familiárne zvaný Miťo má tri svoje zlatička: dvojročného labradorského retrívra Luka, osemročného vnuka Lukáša a trinásťročnú susedkinu dcéru Luciu. Cez týždeň majú čo robiť, ale v sobotu ráno sa u deda rozletia dvre a deti zavelia:

Ide sa do lesa. Dnes do Dobšinskej ľadovej jaskyne

Naše dnešné putovanie do podzemnej ríše večného ľadu začína na netradičnom mieste, na železničnej stanici Nálepko. Zámerné som vybral toto miesto, aby deti zažili rozprávkovú cestu po koľajniciach cez malebné údolie Hnilca, lebo krajina za oknom je tu skutočne veľmi pekná, dovoľm si tvrdiť (a zhodujú sa s tým i zahraniční hostia a experti) najkrajšia jazda vláčikom na Slovensku. Stratená, vystupovať!

Na železničnej staničke prejdeme doľava južným smerom a vstupujeme do málo známej, ale o to romantickerejšej dolinky, nazvanej priliehavo Tiesňavy. Tiahlym stúpaním cez les a lúky po zelenej turistickej značke dôjdeme nakoniec až na miesto Pod Hanesovou, kde sa chodník obracia prudko doprava, strmo hore cez zložitý terén až na kopec Duča, kde už na nás sem tam dýchne z okolitých dier a kamenných zárezov chladný vzduch, čo naznačuje, že sa blížíme ku klenotu južnej časti Slovenského raja- k DOBŠINSKEJ ĽADOVEJ JASKYNI.

Toto krásne dielo prírody je národnou prírodnou pamiatkou a od roku 2000 zapísané do zoznamu svetového prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO. Návšteva tejto jaskyne je vynikajúcim osviežením v horúch letných dňoch. Hrúbka ľadu dosahuje miestami až 20 metrov a obsah ľadu sa odhaduje na takmer 150 000 metrov kubických.

Ľadovú plochu tu v minulosti využíval i náš svetoznámy športovec Karol Divín, ktorý tu trénoval, lebo v tých časoch ešte neboli umelé ľadové plochy a keďže miesta v jaskyni nebolo až tak veľa, bol tento krasokorčuliar známy najmä svojimi piruetami, nie skokmi. Ľadová jaskyňa je v tesnom susedstve jej väčšej a mohutnejšej sestry - Stratskej jaskyne, ktorá svojou dĺžkou 18 kilometrov a jaskynným priestorom, trefne pomenovaným Rozprávkový dom s plochou vyše 9 000 metrov štvorcových patrí k prírodným podzemným raritám Slovenska.

Po príjemnom osviežení v jaskynných priestoroch schádzame dole do obce, prechádzame cez cestu a znova nastupujeme do vlaku, ktorý nás opačným smerom zvezie do stanice Dediný, kde vystúpime, prejdeme cez priehradný múr a autobusom sa odvezieme do Spišskej Novej Vsi.

Táto trasa sa poníma ako celodenný výlet, ktorý je ideálnou kombináciou rôznych druhov turistiky - dopravnej, pešej a prehliadkovej.

Na cestu sa treba dobre logisticky pripraviť, najmä vyhľadať si na seba nadväzujúce dopravné spojenia.

Ak zvládnete túto časť vášho výletu, ostane vo vás opísaná trasa ako veľmi pekný komplexný zážitok z krás SLOVENSKEHO RAJA.

Michal Buza st.

FOTOREPORTÁŽ

Mesto deťom, 7. 6. 2013

Arthur Smith považuje Spiš už za svoj domov

Na Spiš ho „dotiahla“ láska. Manželka, s ktorou sa zoznámil v jeho domovských Spojených štátoch amerických je Spišiačka, a tak voľba spoločného súžitia padla práve na krásny kraj pod Tatrami. Učiteľ na osemročnom gymnáziu - Arthur Smith.

Učiteľ na jazykovke má rád svoj job a Slováci sú mu sympatickí To, kde bude ich spoločný syn vyrastať, bolo Arthurovi jasné už od jeho narodenia. „Moja manželka je Slovenka a máme spolu syna. Chceli sme, aby žil na Slovensku so svojou rodinou. A navyše podľa mňa život v Európe dáva mladým ľuďom mnoho príležitostí, ktoré nie sú dostupné v USA,“ začína zaujímavým konštatovaním rozhovor o svojom už šesť ročnom pôsobení na Spiši sympatický učiteľ Arthur. „Vyštudoval som učiteľstvo a je preto úplne logické, že momentálne učim na jazykovej škole angličtinu. Mám rád túto prácu i svojich študentov,“ dodáva. Začiatky v úplne novej krajine, na inom kontinente, či v odlišnej kultúre určite nie sú pre nikoho prechádzkou ružovou záhradou. Ako to na slovenskej štartovacej čiare vnímal Arthur? „Úvod nebol úplne najľahší, no v mnohom mi pomohla moja skvelá manželka. Jazyk som vedel len minimálne. Nemal som žiadne očakávania, ani dobré ani zlé. Prísť sem bolo dobrodružstvo a ja mám stále rád takéto situácie, proste sa vezmem a pozriem sa ako to vyzerá na opačnom konci sveta.“ Mr. Smith sa postupne naučil solídne hovoriť slovensky a pomaly spoznáva i samotných Slovákov. Akí podľa neho sme? „Ľudia na Slovensku sú úprimní, usilovní a zodpovední. V americkej duši je istá stránka, ktorá je zatrpknutá a nedospelá v porovnaní s vami (len si pozrite naše komédie...). Ale keď sa to snažím vysvetliť tunajším ľuďom, je im to úplne cudzie. Na vysvetlenie, raz som videl tínedžera ako otvoril dvere do kostola počas omše v mestečku Maine a vykrikoval oplzlosti na všetkých, ktorí tam sedeli. Potom zabuchol dvere a so smiechom ušiel. Takéto veci sa stávajú po celej Amerike. Američania veria, že rešpekt je niečo, čo si musíš zaslúžiť, čo si myslím aj ja, avšak nechápú, že aj tak by ste sa mali k cudzím ľuďom správať s rešpektom. Úroveň zrelosti v Európe je o niekoľko stupňov vyššia,“ pridáva zaujímavý ponor do duší oboch národov absolvent Lesley university v slávnom Cambrige.

Vadia mu drží šoféri, zbožňuje Slovenský raj

35-ročný Arthur však nemá problém vysloviť aj kritické slová. „Ja byvam pomerne kritický ku všetkému okolo mňa. Myslím, ale na konštruktívnu kritiku. Najtvrdší som predovšetkým k sebe. Vadia mi arogantní šoféri, aj služby by mohli byť na vyššej úrovni. No na druhej strane som tu šťastný. Moja rodina je úžasná, krajina je nádherná, akoby vystrihnutá z rozprávky. Mnohí ľudia sa tomu divia, keď to počujú, ale ja som oveľa šťastnejší, že žijem tu na Slovensku.“ A čo sa Arthurovi najviac páči v našom meste? „To je ťažká otázka. Môj žalúdok by si pravdepodobne vybral Nostalgiu alebo Grill Bar. Pre dušu umelca je najkrajšou Letná ulica, prinajmenšom v pekný slnečný deň. Vysoké stromy okolo kostolnej veže kostola Nanebovzatia Panny Márie sú ako stvorené na vynikajúce kompozície. Mimo mesta vyhráva na celej čiare Slovenský raj. Taký Prielom Hornádu je úplný poklad. Ale je tiež fajn mať zariadenia ako kino v Madarase, dokonca aj Tesco, keď nevyhnutne potrebujete nakúpiť o polnoci,“ dodáva spišskonovoveský angličtinár. Slovensko sa stalo Arthurovým domovom. Na našu poslednú otázku ako dlho tu plánuje zostať, len so širokým úsmevom odvetil. „Tak dlho ako si ma tu ponecháte...“

-ob-

POZVÁNKA NA TRHY

Z času na čas vás Patriot pozve na vybrané kultúrne podujatia. Dnes vás pozývame na zábavu. A to zábavu veľkom štýle. Už 58. rok bude v meste jarmok. Spišské trhy sa budú konať od 18. do 21. júla. Sú ľudia, ktorí v tomto termíne radšej opustia mesto, ale správny Patriot znesie trochu hľuku, trochu neporiadku a trochu obmedzenú premávku a rád sa poprechádza pomedzi stánky s tovarom rovnakým ako pred rokom, uchutná grilované špeciality, rovnaké ako pred rokom a stretne sa s priateľmi, rovnakými ako pred rokom. Úcta k tradíciám je súčasťou úcty k mestu a šuďom, ktorí v ňom žijú. A možno aj preto, že jarmočná atmosféra je opakovateľná, mnohí z nás si ju prídu opäť vychutnať.

-leb-

Predstavujeme skupinu ČO KOHO DO TOHO

Po 20 rokoch mlčania dali o sebe opäť vedieť. Skupina Čo koho do toho, ktorá na začiatku 90-ych rokov pôsobila ako zjavenie nielen na spišskonovoveskej, ale aj celoslovenskej scéne. Zaujali úžasnou zmesou rôznych hudobných štýlov a oslovili nielen fanúšikov, ale aj hudobných kritikov.

Za víťazstvo na hudobnom festivale v Košiciach dostali cenu - možnosť

nahrávať v jednom zo štúdií vtedajšieho Opusu. A túto možnosť 8 chlapci a 1 dievča využili naplno. Výsledkom bolo CD Súkromná hasičská farma. Kapela natočila 2 videoklipy, hrala na viacerých festivaloch a Spišskú Novú Ves reprezentovala aj na turné po Čechách a Morave. V čase, keď si to mohli dovoliť iba hviezdy typu Elán, Nagy, či Habera. Fanúšikovia ich milovali. V Spišskej

Novej Vsi hrávali pravidelne. Nezaobmedzene dodnes zostávajú letné koncerty v Semafore. Ich skladby kolovali medzi mladými, ale aj strednou generáciou. Všetci oceňovali zaujímavé spojenie živelnosti, drzosti a veselosti so školeným operným hlasom speváčky Katky, či nebyvalou dychovou sekciov.

Po obnovení premiéry sa Čo koho do toho predstaví Novovešťanom, ale aj návštevníkom mesta počas Spišských trhov. Ak budete podvečer, v piatok, 19. júla v meste, neváhajte, presuňte sa k pódiu, na ktorom vystúpi aj táto veselá partička. **- leb -**

Spišská Nová Ves má skvelé kapely

Amfiteáter v Madarasovom parku oživa akciami iba sporadicky. Aj jeho stav si už vyžaduje úpravy. Ale ešte stále dokáže poslúžiť dobrej veci. A stalo sa tak aj pri koncerte domácich kapiel s názvom Spišský rockový guláš.

4 skupiny - 4 rôzne hudobné štýly a 5 hodín skvelej zábavy. Taký bol jeden piatkový večer plný hudby v podaní spišskonovoveských muzikantov.

Koncert rozbehol v country štýle THE COLT. Chlapci sa vrátili zo Spojených štátov, kde sa predstavili američanom i slovákom, žijúcim za Veľkou mláskou. A páčili sa aj Novovešťanom. Kapela šliape a svojou hudbou rozdáva pohodu a pozitívne vibrácie. Po ich vystúpení sa pritvrdilo. Klasický hard-rock ponúkla KAPURA. Njadlhšie hrajúca skupina na

spišskonovoveskej scéne potvrdila, čo o nej jej fanúšikovia už dávno vedia. Skvelé výkony muzikantov i speváka všetkých presvedčivo vrátili o 30 rokov späť. Ďalšia dobrá ingrediencia do spišského rockového guláša.

Ďalšie vystúpenie bolo veľmi očakávaným comebackom. Po 20-ich rokoch vystúpila skupina ČO KOHO DO TOHO. Tá svojho času dokázala koncertovať po celom Slovensku

a Čechách a povyhrávať niekoľko hudobných súťaží. A hoci o 20 rokov zostarli, energiu a chuť baviť ľudí dobrou hudbou, nestratili.

Záver vynikajúceho koncertu patril KARAVÁNE. Jamajské rytmy roztancovali publikum. Stačilo na chvíľu zavrieť oči a človek sa cítil ako na ostrove obmývanom Karibikom. Jednoducho paráda.

Za takýto koncert dáva Patriot jeden veľký palec nahor.

INSTITUT PREVENTIVNÍ MEDICÍNY
A REDUKCE NADVAHY

www.revolucni-hubnuti.cz

Zoznámte sa s programom overeným lekármi v praxi pre zdravie, redukciu váhy a celulitídy

- Dozviete sa ...
- prečo nás trápi nadváha a obezita
  - prečo nás trápia choroby
  - ako súvisí prekyslenie tela s našou váhou a našim zdravím
  - ako schudnúť bez jo-jo efektu
  - čo urobiť, aby sme boli zdraví, mali normálnu váhu... a veľa iných užitočných vecí...

...doplnených o bezplatnú diagnostiku tela (BMI, tuky, svaly, vnútorné tuky) a pH balance test na zistenie kyslosti vášho organizmu. Preto si na stretnutie prineste malú vzorku prvého ranného moču.

Stretávame sa pravidelne podvečer na Baštovej ulici č. 6 v Kežmarku. Kapacita kancelárie je obmedzená, preto sa, prosím, nahláste vopred telefonicky, alebo sms (0918 474604), alebo mailom (prezdravieakrasu@gmail.com). Po dohode vieme predstaviť program aj vo firme, alebo na rodinnom stretnutí.

prekysleniu organizmu
nadváhe a obezite
celulitíde, chorobám

AKO RIEŠIŤ SVOJ
SPOR TAK,
ABY NEMUSEL
SKONČIŤ NA SÚDE?

Ponúkame vám alternatívne riešenie, ktorým je mediácia, teda mimosúdne riešenie sporov.

Vaše rozhodnutie pre mediáciu znamená okrem iného aj ušetrenie Vašich peňazí...

...od 30% - 90% podľa toho, v akej fáze je súdny proces

Spory vhodné na riešenie prostredníctvom mediácie...

rodinné spory, obchodné spory, školská-rovesnícka mediácia (peer mediácia), susedské spory, spory týkajúce sa verejnej politiky a životného prostredia

Mgr. Marianna Kollárová, mediátor
tel: +421/911/040905
mediator@dohodastran.sk
www.dohodastran.sk

Ako cisár Franz Beckenbauer na „londýnskej“ Spišiačke oči nechal

Príbeh Antónie Majerčákovej začína ešte ako stori slobodnej Tonky Angelovičovej, ktorá sa ako mnohé jej vrstovníčky rozhodla po skončení školy nájsť si prácu, či zdokonaliť sa v jazyku v zahraničí. A keďže v Londýne mala sestru, výber bol o to jednoduchší. Ďalšia Spišiačka zakotvila v meste na Temži. „Mala som taký normálny slovenský štart v Anglicku. Jazyk som príliš nevedela, no mala som obrovské šťastie, že som v Londýne mala sestru Martinu. Tá mi v začiatkoch veľmi pomohla. Do Big - Benovho mesta som prišla pred jedenástimi rokmi, starala sa o dve deti, robila v kaviarni, chodila do školy, užívala si život v jednej z európskych metropol.“ Tonka sa však po čase na Spiš vrátila. „Skúšala som šťastie vo všeličom. Chvíľu som podnikala s rodičmi, neskôr som prevádzkovala vlastný bar. Následne ma prijali do Slovenského červeného kríža a v Spišskej Novej Vsi som pracovala ako poverená riaditeľka tunajšej pobočky. Neskôr som sa vydala a spolu s manželom sme sa dohodli na londýnskom comebacku.“

čas futbalových zápasov, ale i v priebehu rôznych workshopov, či kongresov, ktoré sa v útrobách týchto megastavieb konajú,“ dodala sympatická blondínka zo Spiša.

Beckenbauer ocenil slovenskú krásu vo fialovej uniforme

Londýnske Wembley hostilo v tomto roku finále vychýrenej Ligy majstrov. Po výbornom zápase si na európsky trón zasadol Bayern Mníchov, ktorý v zápase dvoch nemeckých titanov zdolal dortmundskú Borussia 2-1. A Antónia bola pri tom! „Fi-

nále Ligy majstrov bola na Wembley veľká udalosť. Za týždeň prešiel štadión veľkými zmenami, všetko muselo byť vo fialových farbách UEFA. Zovšadiaľ zmizli logá Wembley, UEFA si sama priniesla do reštaurácii stoly, stoličky, koberce, ba dokonca i riady, či vlastný personál! Špeciálne pre finále boli vyrobené uniformy aj pre cateringservis, fialová zástera, kravata s logom Ligy majstrov. Naša agentúra mala na starosti obsluhu VIP boxov. A ako tak stojím pri jednom z nich, zrazu sa pri mne objavil Franz Beckenbauer. Futbalový cisár sa pristavil, utrúsil poznámku o kráse mojej uniformy a s potmeľúdkym úsmevom na perách zmizol v jednom z boxov,“ opisuje nezabudnuteľné zážitky Tonka. Tá dostala od ľudí, ktorým sa v boxoch venovala aj repliku finálovej lopty, ktorá jej bude do konca života pripomínať túto jedinečnú šou.

Návrat zatiaľ neriešia, chýba jej aj basketbal

Sympatickí manželia zatiaľ o návrate na domovskú hru neuvážujú. „Tu nemusíte byť manažér, či riaditeľ, aby ste si na živobytie slušne zarobili. To je najväčší rozdiel medzi spišskou a londýnskou realitou. Mne osobne veľmi chýba rodina, príbuzní, kámoši a môj obľúbený spišskonovoveský basketbal, ktorý som si zamilovala skrz manžela, známeho z basketbalovej rodiny Majerčákovcov.“ A čo by Tonka na Spiš z metropol Spojeného kráľovstva „dotiahla“? „Určite parky a detské ihriská. To je jedna obrovská nádhera a dopriala by som ju aj mojim rodákom,“ uzavrela londýnsky rozhovor Antónia Majerčáková. - ob -

Existuje tak trochu v tieni Chrámu Nanebovzatia Panny Márie a hlavne jeho rekordne vysokej veže. Neobjavuje sa na plagátoch, či pohľadniciach propagujúcich Spišskú Novú Ves. Miesto v srdci Novovešťanov ale určite má. Prischol mu sympatický a skromný prívlastok „malý“. Nie každý vie, že jeho oficiálny názov je Kostol nepoškvrneného počatia Panny Márie - Slovenský kostol.

Spolu s farou sú súčasťou národnej kultúrnej pamiatky. Vďaka veriacim, ktorí pravidelne pomáhajú pri jeho opravách a maľovaní na Levočskej ulici doslova svieti.

Vznikol z pôvodnej kaplnky. K tej bola v rokoch 1727-1730 pristavená chrámová loď. Autorom návrhu, ktorý mu dal novú tvár bol architekt Ján Rossner. Tak ako rástol význam Spišskej Novej Vsi, aj počet jej obyvateľov, rástla aj potreba zvýšiť kapacitu malého kostola. A preto sa v prestavbe pokračovalo. Pred 260 rokmi bola vytvorená baroková klenba a v rokoch 1869-1873 bola prbudovaná bočná kaplnka.

To najzaujímavejšie, čo ukrýva interiér Malého kostola, je v barokovom slohu. Na prvom mieste je to hlavný oltár. Ten vznikol v rokoch 1751-1752. Kúzol

Najkrajšie budovy mesta - Malý kostol

priestoru dodáva aj baroková kazateľnica. Tí starší katolícky založení Novovešťania si ešte určite pamätajú, ako z nich kňazi kázali. Kazateľnica bola v minulosti vyzdobená barokovými maľbami. Tie boli neskôr nahradené nádhernými reliéfmi. Tie, i viaceré ďalších skvostných detailov, pochádzajú z dielne rezbára Františka Repesika.

Vznikli na začiatku 20. storočia. Nezachovali sa ani pôvodné bočné barokové oltáre. Aj tie, ktoré ich nahradili ale vhodne dopĺňajú interiér a výzdobu nášho kostolika. Prežil vojny, prežil rôzne režimy a vždy slúžil ako útočisko pre ľudí hľadajúcich zmysel života, hľadajúcich pomoc a po-techu. A aj vďaka tým ľuďom takým zostane ešte dlho. -leb-

HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ SPIŠSKEJ NOVEJ VSI

SPIŠSKÉ POCHÚTKY PATRIOTA - SOTTOPASSAGGIO

Kúsok Talianska v Spišskej Novej Vsi. To prináša reštaurácia Sottopassaggio. Nemá najvýhodnejšiu polohu (nájdete ju oproti Ornažovému gymnáziu), ale má ponuku jedál, prostredie i obsluhu, ktorú ocení každý skutočný gurmán.

Široko-dáľeko na Spiši nenájdete reštauráciu, ktorá by tak profesionálne zvládla ponuku aj prípravu talianskych jedál podľa originálnych receptúr. Teda nie pizzu zaliatu kečupom a posypanú šampiňónmi a strúhaným eidamom. Ale pravé chute a vône Apeninského polostrova.

Príbeh tejto reštaurácie sa začal písať v decembri 2008. Už vtedy bolo jasné smerovanie - talianska reštaurácia rodinného typu. Gurmáni ocenia dôslednosť vo využívaní tých najčerstvejších surovín. Samuel Polomský, ktorý „ristorante“ vedie, v tom má absolútne jasno: „Nepoužívame umelé dochucovadlá, žiadne bujóny, vegety, kečupy atď. Náš jedálny lístok je krátky. S dôrazom na úplne jednoduché veci, ktoré však ak sú robené s láskou aj inak chutia. Od domáceho chleba, pizze

z pravej talianskej múky, čerstvých morských rýb, plodov mora (na čo sa špecializujeme-chladená vitína), cestovín, jahňaciny

(avšak iba sezónne) a hovädziny až po homára, ktorého zákazníkom vylovíme z nášho morského akvária a pripravíme.“

A nechýbajú, samozrejme, ani tradičné talianske dezerty. Okrem jedla vás uchváti aj prostredie. Výkladnou skriňou podniku sú letná záhrada a nočný bar. Jeho jedinečnosťou je viac ako 50 druhov karibských rumov. Ak viete oceniť originalitu, Sottopassaggio vás príjemne prekvapí. Ak majú vaše chuťové poháriky rady zmenu, prítite k partii ľudí, ktorí priniesli kúsok nefalšovanej talianskej gastronómie aj do nášho mesta. „Pri profilovaní reštaurácie nás ovplyvňovalo hlavne priniesť niečo nové, čo neponúka nikto v širšom okolí. Ale hlavne do reštaurácie by sme mali ísť za niečím, čo si nedokážeme pripraviť doma alebo aspoň lepšie ako doma, lebo halušky od babičky sú najlepšie a v reštaurácii by mali byť aspoň ako od babičky,“ vysvetľuje Samo Polomský. A pre všetkých novoveských patriotov pridáva aj tento recept:

Risotto allo zafferano - Šafránové rizoto:

Suroviny: 400g ryže, 80g masla, 1 cibuľa, 80g strúhaného parmezánu, 1,5 l vývaru, 1 polievková lyžica šafranu, čierne korenie

Cibuľu posekáme a dáme ju restovať do hrnce s 50 g masla. Pridáme ryžu, dobre pomiešame, vlejeme víno a necháme ho odparovať asi 1 minútu. Postupne prilievame vriaci vývar. Za stáleho miešania varíme 15 minút. Uprostred varenia pridáme šafran, ktorý sme rozpustili v troške vývaru. Odstavíme zo sporáka, pridáme parmezán, zostávajúce maslo a necháme odstáť 3 minúty, prikryté utierkou. Dobré pomiešame, okoreníme a podávame. K tomuto jedlu sa vynikajúco hodí Pinot bianco, čiže Rulandské biele alebo Pinot gris, čiže Rulandské šedé.

KRÍŽOVKA

B. AUERBACH: KAŽDÁ ŽENA SA CHCE PÁČIŤ, (TAJNIČKA 1,2,3)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** mladý po japonsky - nalom pod sebou - ozbrojené jednotky nacistickej strany v Nemecku za II. sv. vojny (Schutzstaffel) - Antónia domácky - počítačová skratka pre vstup (enter). **B:** teda po nemecky - šachová figúrka (veža) - veľký balík - Írska Rep. Armáda - Irenka, domácky - trhám, básnický. **C:** mužské meno (5.7.) - TRETIA ČASŤ TAJNIČKY - ostrov v stredomorí (špan.). **D:** Etela, nemecky - štyri, latinsky - severské mužské meno - pritakanie, ľudovo - egyptská dĺžková miera - Národné divadlo, skr. - ženské meno (26.7.). **E:** ponáraj - značka čokoládových tyčínok - hliníková fólia - nie po nemecky - čln na Ríne. **F:** deagram - hrubý povraz - značka kozmetiky - krátky kabát - jablko po maďarsky. **G:** omša po česky - neobutá - predaný po česky - označenie áut v Káthmandú (Nepál) - vidna. **H:** knihy máp - tenisový úder - označenie áut okr. Veľký Krtíš - červený po nemecky - totožná. **I:** predpona záporu - aha, pozri - daruj - teľa po česky - bitka - ordinácia, skr. - koncovka uhl'ovodíkov. **J:** zlato po španielsky - Elza po anglicky - príslušník búrskeho národa - otec, detsky - druh revolvera - číslovka. **K:** odporcu neobjavíte!

Zvisle: **1:** tým smerom - koniec po anglicky - lit.postava V. Nezvala (Lescaut). **2:** PRVÁ ČASŤ TAJNIČKY - Rénium, chem.značka. **3:** latinský názov Dunaja - druh hlávkovej zeleniny - citoslovce preskočenia . **4:** obsah voľných živín v bunke, biochem. - dokonči balenie - r, foneticky. **5:** skratka pre opus (hud.) - výsledok umeleckej práce - nasávali. **6:** kopa ľudí - chlpy na hlave - označenie diabetických potravín. **7:** podbrušie - inakšia - posledný po anglicky. **8:** navliekla topánky - omám - Berilium, ch. značka. **9:** ohmatávala - Bróm, ch. značka - viň (sa k niečomu). **10:** chobotnatec - farba na vajička - Viera po rusky. **11:** bledočierno - geometrická veličina - výsledok klonovania. **12:** polysacharid - plošná jednotka - skratka pre Hospodársku komisiu v Afrike (Economic Commission for Africa). **13:** nasekol - povýšenec - zámeno. **14:** maďarská rieka (krátke pohraničie so Slovenskom) - nech, ľudovo - dvorí (o vtáchoch). **15:** ruská rieka - nenič - súkr. tel. spoločnosť. **16:** predložka - hlupák - česť (vzdať). **17:** dvojkolesový vozík v Ázii - hore - Telúr, chem. značka. **18:** patriaca Eve - druh narkotika - prípravok na ničenie hmyzu (dichlórdifenyiltrichlórmetylmétán). **19:** DRUHÁ ČASŤ TAJNIČKY - vo po česky. **20:** temnota - slovko úcty v Ázii - hlupaňa!, česky, ľudovo.

Pomôcky: AAK, ALMA, ÁN, ARABAN, ARBA, BAA, ISTER, MANON, OLA, OKA, OVO, PAO, TAI.

RECEPTY OD STAREJ MACERI

PARADAJKOVA POĽEFKA MOJEJ MAMY

Keby sme dakedy boli v školskej jedálni a videli jak dzeci noša poľefku, s ktorej zjedli ľem kušičičko nazad k okienku, pochopili by sme, že za vašo peňeži vlastne krmice dajake školnikove šviňky.

Možno jedzina poľefka, ktoru maju radzi skoro šicke dzeci je tota, co som ja, jak maly hlapec volal radapajkova.

Varila ju a bars dobre moja mama a recept na ňu, ktory som od nej pri šporhelce odkukal venujem teraz ku dňu dzeci šickym malym papačom.

Co jej bulo treba:

šmalec, cibuľu, muku, paradajkovy pretlak, kečup, klinčeky, bobkovy list, peper, nove koreňje, soľ, vegetu, cuker, vajco, krupicu, no a samozrejme aj vodu.

Jak to robila:

Do harenca dala rozpušič šmalec, pridala kušičičko muky a mješala jak dziva, kym nebula zapraška hnedá. Zaľala z horucu vodu a pridala soľ, pol cibuľe, do ktorej naštopkala klinčeky, koreňja, paradajkovy pretlak, kečup, das pol ložečky cukru, stačilo kratko povaric a poľefka bula, „čuduj sa svete“ hotova.

Druhy zazrak nastal, kedz do toho zrobila grisove nokerliky. To zoberece das ložku šmaľcu, vajco a pridavace krupicu (gris), kym neje polotuhe cesto. Zavarace po chvíľke das na pejc minut do horucej vody.

Dace das tri, štyri na taner, pričerpece poľevečku a dzeci si budu olizovac šicke paľce (aj prsty).

A vy starši vyberce z poľefky totu cibuľu, povyberajce z nej klinčeky a možece čapac, bo aj to je bars fajne.

Dzecom vinšujem k ich švjatku šicko najlepše a pametajce: poľefka je zaklad každého dobrego obeda, bo jak hvari klasik:

OBED BEZ POĽEFKY JE JAK PARIŽ BEZ AJFELOFKY.

Michal Buza st.

Štvornásobný majster sveta túži ešte vychovať šampióna

Neexistuje žiaden iný šport, v ktorom by Spišská Nová Ves v celosvetovom meradle dosiahla také úspechy. A neexistuje žiaden iný Spišiak, ktorý sa môže popýšiť štyrmi titulmi majstra sveta a jedným titulom majstra starého kontinentu. Ak hľadáte niekoho na korčuliach, či s raketou v ruke, ste na omyl, aj keď s raketou to súvis predsa len má. Majster raketomodelár – Ján Koťuha ochotne odpovedal na otázky Patriota.

Kedy ste v sebe objavili vášň práve pre takýto šport?

Už odmala som obdivoval lietadlá a rakety. Fascinovala ma technika, konštrukcia, to čo všetko dokáže a drierala vo mne túžba odhaliť a nazrieť do tajov týchto fantastických strojov. A keďže v tom čase o raketách a raketovom modelárstve bolo málo počuť, využil som možnosť prihlásiť sa do raketomodelárskeho krúžku vo vtedajšom pionierskom dome. Ako šiestročný ZŠ som prvýkrát postavil model jednoduchej rakety a moja nová láska bola na svete.

Zdá sa, že ste urobili dobre. Stali ste sa štvornásobným majstrom sveta, ste majstrom Európy. Čo všetko tento zaujímavý šport obnáša?

Všetko je to o vášni a láske k tomuto druhu, nebojím sa povedať, že až umenia. Sú to hodiny driny za rysovacou doskou, dni, mesiace, ba aj roky strávené v dielni, kde svojim spôsobom vytvárate umelecké dielo. V súčasnosti je to už, vďaka internetu, trochu jednoduchšie. Ale dostať sa v sedemdesiat-

tych rokoch minulého storočia napríklad k presným výkresom kozmickej rakety Saturn V, ktorá vyniesla Armstronga na Mesiac, tak to teda sranda nebola. Písali sme do NASA, obrátili sme sa na všelijaké organizácie a technické múzeá, no odpovede boli pomerne strohé. No my sme výkresy potrebovali!

Na rôznych medzinárodných akciách sme si vymieňali skúsenosti, zháňali informácie a podklady pre stavbu modelu - makety. Raketové modelárstvo je totiž aj o presnosti a detailoch. V určitej mierke musíte zhotoviť maketu vybraného prototypu skutočnej rakety, kde vyhotovené detaily ako zvary, skrutky, či iné maličkosti, dotvárajú úžasné dielo.

Skúste nám opísať ako sa rodí titul majstra sveta v raketomodelárstve.

Mám ich štyri, plus jeden kontinentálny a každý z nich je iný, no rovnako vzácny. Samotná súťaž pozostáva z dvoch častí. Najprv v statickom hodnotení sa pridávajú body podľa toho, ako je model spracovaný a do akej miery sa približuje skutočnej

predlohe. Hodnotí sa každý detail a hlavne totožnosť makety s originálom. Na výrobu modelu - makety, ktorá nesmie mať väčšiu hmotnosť ako 1,5 kg, nemôžu byť kvôli bezpečnosti použité žiadne kovy, a tak sa používajú rôzne materiály ako papier, sklolaminát, plast, či iné moderné komponenty. A potom pride letová časť, kde musíte predviesť, ako sa vaša raketa správa vo vzduchu a či kopíru-

je priebeh letu skutočnej rakety alebo či je schopná dosiahnuť v súťaži čo najväčšiu výšku. V oboch kategóriách sa mi podarilo, pre mňa o to vzácnejšie, po dvakrát v každej získal titul majstra sveta.

Sú Majstrovstvá sveta Everestom pre raketomodelárov?

Áno titul Majstra sveta je tým naj, čo môže modelár dosiahnuť. I keď tu bola snaha o tzv.

Svetové letecké hry, ktoré mali byť akousi obdobou olympiády pre letecké športy. Prvé Letecké hry boli v roku 1997 v Turecku, kde sa mi veľmi nedarilo, a tak som sa chystal na ďalšie. Mal som dokonca pripravený aj víťazný model (smiech), no z neznámych príčin už raketové modelárstvo na týchto hrách v ďalšom období nemalo zastúpenie.

V očiach vám stále nechýba iskra i potrebná dávka zanietenia. Máte ešte v sebe nejaké ambície v tejto oblasti?

Ambície sú, pretože toto je vzťah na celý život. Už síce nie som aktívny pretekár, no stále pôsobím na medzinárodných i domácich súťažiach ako rozhodca, či venujem sa inštruktorskej práci. Moje ambície i nádeje však vkladám do mladých. Na Technickej akadémii (bývala SPŠS, pozn. autora), kde pôsobím ako profesor, máme okrem iných aj raketomodelársky krúžok. Tu sa snažím chalanom vstúpať všetko, čo som sa ja za tie roky naučil. No keďže štúdium na našej akadémii trvá len štyri

roky, čo je veľmi málo, aby naši chlapci dosiahli výraznejšie výsledky v tomto športe, rozhodli sme sa osloviť od nového školského roka aj žiakov ZŠ. Raz do týždňa by sa stretávali v našich priestoroch a už od mala sa začali a postupne pripravovali snád' aj k výraznejším úspechom v modelárskych športoch. Pokojne sa teda môžu prihlásiť priamo u mňa alebo na sekretariáte našej školy. Veľmi ma mrzí ako to vyzerá s CVČ, kde krúžky podobného razenia pomaly zanikajú. Do istej miery som nespokojný so stavom, v akom sa modelárstvo v našom meste, ktoré odchovalo skvelých modelárov a inštruktórov, nachádza. Určite to má súvis aj so spoločnosťou, v akej žijeme, predsa len lákadlá doby sú častokrát príjemnejšie, ako „drina“ v raketomodelárskej dielni. Ja však verím, že oslovíme mladých ľudí, ktorí nájdu záľubenie v tomto úžasnom koničku, ktorý ma sprevádza počas celého života. Prešiel som vďaka nemu mnoho krajín, spoznal som veľa úžasných ľudí a viem a cítim, že mladým môžem a chcem veľa odovzdať. - ob -

Predstavujeme „malé športy“ - Jazdectvo

Dupot jazdeckých koní sa ozýva na Spiši už viac ako 50 rokov

Spojenie koňa a človeka trvá už od nepamäti. Kôň už storočia slúži človeku ako verný priateľ a nenahraditeľný spoločník. Kone boli v minulosti jediným dopravným prostriedkom, dodnes slúžia a pomáhajú v prácach v lese. V jazdeckom klube JK Slávia Spišská Nová Ves sa títo štvornohí krásavci preháňajú na chrbtoch s jazdcami už desiatky rokov a Spišský patriot Vám predstaví ďalší „malý šport“ – ušľachtilé jazdectvo.

Spišiaci osedlali prvé kone v šesťdesiatych rokoch, Nová Ves baštou i liahňou

História jazdectva na Spiši siaha do roku 1961, kedy Ing. Viktor Hönisch založil v našom meste prvý jazdecký klub. Kone boli ustajnené v priestoroch bývalých Štátnych majetkoch za terajšou Obchodnou akadémiou. Prvé jazdecké preteky sa konali v roku 1962 v Hámri, neďaleko dnešného Domova dôchodcov. O rok neskôr s pomerne veľkým diváckym záujmom sa uskutočnil závod v areáli dnešného Priemyselného parku. V roku 1963 do klubu nastúpil český tréner Pepo Havlík z Hradca Králového. Jazdecký klub vtedy niesol názov TJ Tatran SNV. Následne nadšenci okolo p. Hönischa vybudovali dnešný jazdecký areál pri Ferčekovciach. V roku 1970

prešlo stredisko zaťažkavacou skúškou počas majstrovstiev Československa dorastu vo všetkých jazdeckých disciplínach. Najdlhšie obdobie niesol klub názov TJ Slávia Štátny majetok SNV (ŠM), pretože prežiť sa dalo len pod krídlami fungujúcej poľnohospodárskej

spoločnosti. Navyše kone boli ustajnené v priestoroch ŠM. Po reštrukturalizácii Štátnych majetkov a vzniku spoločnosti Agrokam, ktorú viedol ďalší koniar Jozef Pálffy, bol premenovaný na TJ Slávia Agrokam SNV. Po novembrovom prevra-

pokračovanie na str. 8

SISI e-shop: www.sisi-creative.sk
Original Handmade

Creative Art Studio
Silvia Zumriková

OBRAZY-BIŽUTÉRIA

Face-bodypainting (maľovanie na tvár a telo), glitrové tetovanie (tetovanie trblietavým práškom), diamantové tetovanie (skráslenie sklenenými kamienkami) a tetovanie prírodnou hennou.

Veľmi trendové a žiadané na rôzne firemné akcie, večierky, dni mesta alebo obce, výročia mesta al. obce a pod. na oživenie každej akcie zvlášť pre deti.

Silvia Zumriková, Zimná 63, Spišská Nová Ves
mob.: 0918 518 140, e-mail: sizum@centrum.sk
Objednávky telefonicky

Vydarené spojenie športu a hudby – BASKET MUSIC FEST 2013

Druhý júnový víkend patril v Spišskej Novej Vsi det'om a mládeži. V piatok pripravilo mesto našim ratolesťam patrilo celé mesto v podujatí plnom zábavy, hier a súťaží. No a v sobotu si prišli na svoje vyznávači dobrej hudby a kvalitného streetbalu. V mestskej športovej hale sa konal ďalší ročník Basket music festu.

Myšlienka s charitatívnym podtónom má úspech

Streetbalový tunaj v metropole Hornádu nie je žiadnou novinkou. Konal sa už ôsmy ročník, no iba druhý krát sa jeho dejiskom stala športová hala. Basketbalovej lopte pomáhala na ceste do obruče hip - hopová hudba. Športovci si podali ruku s DJ-mi. Nápad, spojiť hudbu, tanec a streetbal, skrsol v hlave lídrovi kapely Smola a hrušky Jožovi Kramároví, ktorý bol v minulosti sám aktívnym basketbalistom. V spolupráci s mestom sa pustil do projektu, ktorý má nielen v bas-

ketbalovej obci pozitívny ohlas. „V meste, ktoré sa môže popýšiť dvoma tohoročnými extraligovými bronzmi, je veľa talentovanej mládeže. Tá občas nemá veľa možností vybiť si energiu, a preto sme pre nich zorganizovali takýto turnaj. Spojenie športu, tanca a hudby považujem za ideálne, je to taký mix toho, po čom dnešná mládež túži.“, odhodlane vysvetlil Kramár. „Veľmi nás teší, že akcia má i charitatívny rozmer. Veď časť z výťažku putuje na konto o.z. Spiššiacik, ktoré pomáha diabetickým detičkám. Budeme sa snažiť, aby sa z toho stala

tradícia, o rok možno pomôžeme inému subjektu,“ dodal šéf Smoly a hrušiek.

Nechýbali športové osobnosti

V drese jednotlivých tímov sme spoznávali rôzne viac či menej známe basketbalové tváre. Cestu na tento ročník si našli Marek Štec, Miška Jurčišinová, no a svoje streetbalové umenie predviedol aj Stano Baldovský. „Uvítal by som ešte viac takýchto akcií. Basketbal v našom meste treba podporovať, mladým treba dať možnosť vybláznit' sa športom. Práve šport je najlepší spô-

sob, ako dostať deti k pohybovej aktivite. Ja mám streetbal rád od mala a beriem to aj ako formu ľahkej prípravy. Prišiel som si trochu zabehať, pohrať sa s loptou,“ podotkol krídelník BK 04 AC LB SNV. A čo plánuje Stano do budúcnosti? „Po rokoch strávených na Spiši prišiel čas na zmenu. Mám nejaké ponuky, uvidíme ako sa to nakoniec vykryštalizuje. Mám ešte mesiac čas, nechajte sa prekvapiť, čo bude,“ ukončil tajomne rozhovor Baldovský. S malým synom Miškom, držiacim basketbalku v náručí, sme v športovej hale stretli i dlho-

ročnú oporu volejbalistiek VK Spišská Nová Ves Lenku Vartovníkovú. Spolu s manželom sa tiež prišli pozrieť na tanec basketbalovej lopty nad streetbalovou obručou, v rytme hip-hopu. „Skvelá myšlienka, výborná akcia. Pozrite sa, koľko je tu mládeže. To je presne ono. Ak niečo chceme dosiahnuť, mládež musí športovať. Ja som vyrastala v telocvični a vôbec to neľutujem.“ Lenka sa podrobila operácii, kvôli ktorej vynechala skoro polovicu sezóny. A ako operovaná ruka drží? „Skúšala som už hrať, zatiaľ bez servisov či smečov. Môj pocit ešte

nie je stopercentný, dúfam, že sa to zlepší,“ prezradilo sympatické spišskonovoveské libero. To už v hale naplno zaberali všetky streetbalové tímy. V kategórii Mix sa z prvenstva nakoniec tešil tím Nemáme názov, turnaj mladých ovládol Team America a v hlavnej súťaži Open dominoval Dasted, ktorý si vo finále poradil s Herba drug. A svojich víťazov mali aj individuálne súťaže. Tú smečiarisku ovládol Juraj Babik a spoza perimetra nasúkal najviac trojok Tibor Cehlárík. Poobede všetkým zaspievala Dominika Mirgová a všetci streetbalisti sa pri dobrej hudbe bavili až do neskorého večera.

-ob-

Predstavujeme „malé športy“ - Jazdectvo

dokončenie zo str. 7

te došlo k ďalšiemu sťahovaniu do súčasných stajní neďaleko parkúru. Medzníkom bol rok 1997, kedy došlo k osamostatneniu jazdeckého klubu a dodnes nesie názov JK Slávia SNV. Aktivitu v klube prebrali bratia Kuchároví - Zdeno, Ján a Michal ako tréner voltáže. V tomto období najviac zviditeľnil klub Zdeno Kuchár, ktorý až dodnes patrí medzi slovenskú špičku jazdcov a je držiteľom viacerých medailí z Majstrovstiev Slovenska. Úspešní boli a sú aj jeho zverenci Ondrej Valas, Peter Mackoviak, František Dzurňák, Žaneta Teringová a následne Peter Kuchár, Hanka Bučičová, Gabriela Kuchárová, Katarína Stanková, Kristína Užáková, Viktória Kopecká,

Lea Kovalčíková, Svetlana Kočíková – držiteľia medailí z Majstrovstiev Slovenska v juniorských disciplínach. Úspešný je aj Tomáš Kuchár, reprezentant SR na Veľkých cenách Grand Prix. Momen-

tálne sa najlepšimi výsledkami môže pochváliť najmladší Maroš Kuchár. Klub je známy dlhoročnou prácou s mládežou. V roku 2007 JK usporiadal Majstrovstvá Slovenska juniorov, kde skončilo naše družstvo na prvom mieste a v kategórii junioriek na druhom mieste.

Investícia do mládeže sa oplatí, vítaní sú všetci „koniari“

A práve mládež je tým, na čo sa chcú v klube zamerať najviac. „V súčasnosti máme v našom klube okolo 35 kvalitných koní a tí čakajú na svojich jazdcov. Veľmi radi uvítame medzi nami

hlavne deti, ktoré majú záujem o tento nádherný šport. Veková hranica nejestvuje, dieťa musí byť akurát fyzicky zdatné, aby sa udržalo v sedle a musí mať konikom pozitívny vzťah. Noví adepti budú vedení kvalifikovanými trénermi, stačí ak prídu k nám a prihlásia sa.

My sa tu už o ne postaráme,“ pozýva do priestorov JK jeden z jeho šéfov Zdeno Kuchár. A čomu sa v klube venujú? „Podstatou je parkúr, čiže zjednodušene povedané skoky cez prekážky. V tomto „odbore“ jazdeckta usporiadujeme každý rok dve významné akcie. Tou prvou je Kritérium mladých koní a tou druhou je Cena Spiša, ktorá má aj v jazdeckej slovenskej verejnosti veľmi dobrý cveng. No deťmi naše aktivity nekončia. V klube naučíme jazdiť aj starších, len sa netreba báť a nájsť si k nám cestu. Prevádzkujeme aj „poplatkové“ jazdenie, máme krásny areál, kde sa o kone staráme s láskou. Ľudia so vzťahom k týmto nádherným tvorom sú u nás vítaní,“ zavŕšil debatu niekoľkonásobný Majster Slovenska Zdeno Kuchár.

-ob-

